

Бичева Т.В., Сорочинська О.А.

Житомирський державний університет імені Івана Франка (України)

Екологічне виховання дітей дошкільного віку шляхом залучення до трудової діяльності у стінах дошкільного закладу

Враховуючи еволюційний шлях розвитку людини, можна зазначити, що становлення її, як особистості відбувалося у тісному взаємозв'язку з природою і при постійному впливові з її сторони. Людина, є невід'ємною частиною природи і протягом усього періоду життя взаємодіє з природним середовищем. Від людської діяльності залежить збалансованість у системі «природа-людина», а від екологічного стану природи – благополуччя людини.

Елементи гармонійних, зрівноважених стосунків людського суспільства і природи закладаються ще у дитинстві, а саме у дошкільному віці. Основою їх є екологічне виховання дітей у стінах дошкільного закладу. Дана позиція закріплена у Базовому компоненті дошкільної освіти та програмі розвитку дошкільників «Українське дошкілля». У них зазначено, що метою ознайомлення дітей із природою є формування елементів екологічного світорозуміння, екологічної вихованості (виховання любові до природи, бажання берегти і примножувати її, формування вмінь та навичок екоцентричного типу діяльності у природі), розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природного довкілля, формування практичних умінь, [1, с. 5].

Реалізації даної мети значною мірою сприяє залучення дошкільників до посиленої трудової діяльності у стінах дошкільного навчального закладу (ДНЗ).

Аналіз останніх досліджень засвідчив, що проблемі екологічного виховання дітей свої праці присвятили Н. Лисенко, С. Ніколаєва, З. Плохій, В. Скребець, Н. Яришева, та ін..

Однак, не зважаючи на значний доробок із даного питання недостатньо уваги приділено значенню трудової діяльності у екологічному вихованні дітей дошкільного віку.

У зв'язку з цим, метою статті є обґрунтування особливостей екологічного виховання дітей дошкільного віку шляхом залучення їх до трудової діяльності.

Екологічне виховання дітей у ДНЗ здійснюється на всіх етапах навчально-виховного процесу шляхом постановки мети, завдань та організації предметно-розвивального середовища.

Також важливе значення у екологічному вихованні дітей відіграє залучення їх до посиленої трудової діяльності, тому що у процесі її здійснення відбувається формування знань про залежності у природі, бажання спілкуватися з нею, засвоєння правил раціонального природокористування.

На перших етапах залучення дітей до трудової діяльності їх цікавить лише сам процес виконання трудових дій, поступово формується уявлення про її суть та суспільне значення. У свою чергу, естетична насолода від очікуваного і бажаного результату даного виду роботи спонукає дітей до подальшої активності під час дозвілля. Щоб виконувана дітьми трудова діяльність сприяла їх екологічному вихованню, вона повинна приносити їм радість від досягнутих результатів та власної корисності іншим членам суспільства [2, с. 26].

Посильна трудова діяльність є обов'язковим елементом розвитку дітей у ДНЗ. Її екологічне спрямування можна прослідкувати під час того, як діти виготовляють іграшки з природного матеріалу або дають друге «дихання» предметам, які були у вжитку. Працюючи з каштанами, шишками й іншим насінням діти дізнаються про особливості харчування птахів, звірів та вчаться правильно заготовляти, бережно з ним поводитися, зберігати, марно не знищувати, а примножувати.

Також важливо залучати дітей до трудової діяльності у куточку живої природи та дошкільній ділянці. Доглядаючи за мешканцями куточка діти пізнають різноманітність світу живої природи, у них формуються навички та вміння догляду за тваринами й рослинами, вчаться дбайливо та відповідально

ставитися до покладених на них обов'язків. Окрім цього, у дітей формуються уявлення про залежність між середовищем існування та способом життя в природі і догляду за ними.

Годуючи тварин, прибираючи у клітках дошкільники вчаться милуватися їх красою, любити та піклуватися про природу. Під час спостережень діти з'ясовують особливості правильного поводження з тваринами та рослинами, щоб будучи у природі не завдавати їм школи, а по мірі можливості приносити користь. Все це значною мірою сприяє вихованню у дітей гуманності по відношенню до мешканців природи.

Працюючи на городі чи квітнику діти вчаться правильно використовувати знаряддя праці, з'ясовують особливості будови рослин, догляду та способів їх вирощування, сезонні зміни та ін.

У свою чергу вихователь усіма зусиллями повинен сприяти екологічному вихованню дітей. Для цього можна створювати різні ситуації, щоб викликати у дітей співчуття до живої природи, бажання подбати про неї. Наприклад, провести екологічний десант із порятунку берізок у період сокоруху, розчищення території від побутового сміття, виготовлення годівничок для птахів, заготівлю корму для тварин, розв'язання словесно-логічних завдань природознавчого характеру.

Висновки. Отже, активне залучення дошкільників до трудової діяльності сприяє зацікавленню в збереженні, примноженні цілісності, чистоти, гармонії навколишнього природного середовища. А достатній рівень екологічної вихованості у подальшому дозволить усвідомити, що людина є невід'ємною частиною природи, а світ природи є середовищем існування людини.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / Міністерство освіти України. Академія педагогічних наук України – К.: Світоч, 2003. – 42 с.
2. Николаева С. Н. Методика экологического воспитания в детском саду: работа с детьми сред. и ст. групп дед. сада.: кн. для воспитателей дед. сада. – М.: Просвещение, 2004. – 208 с.